

Vantaan Latu ry

TURVALLISUUSASIAKIRJA

Yhdistyksen turvallisuusasiakirjan sisältö

1. Yhdistyksen toiminnan kuvaus
2. Yhdistyksen vastuuhenkilöt ja toimijat sekä heidän yhteystietonsa
3. Toimintatavat
 - 3.1. Yleisötapahtumat, tapahtumakalenteri
 - 3.2. Kuluttajapalvelut
 - 3.3. Jäsentapahtumat
 - 3.4. Koulutus ja perehdyttäminen
 - 3.5. Ohjaajien osaaminen
 - 3.6. Ensiaputaidot
4. Osallistujat ja ohjeistus
5. Suorituspaikat
 - 5.1. Rakennukset, reitit yms.
 - 5.2. Paloturvallisuus
 - 5.3. Väestönsuojelu
 - 5.4. Suorituspaikkojen valintaohjeet
6. Välineistö ja sen huolto
7. Toimintaohje onnettomuus- ja vahinkotilanteissa
8. Toiminta tapahtuman tai onnettomuuden jälkeen
9. Ravinto- ja hygieniaohjeisto
10. Toimijoiden ohjeistus ja päivitys
11. Vakuutukset
12. Liitteet

1. Yhdistyksen toiminnan kuvaus

Vantaan Latu ry on perustettu 4.2.1965. Yhdistys toimii Itä-Vantaalla; monien tapahtumien kokoontumis- ja tapahtumapaikkana on Bisan maja, Kuusijärven ulkoilukeskus tai Hakunilan urheilupuisto.

Yhdistys kuuluu kunto- ja terveysliikunnan keskusjärjestö Suomen Latuun ja sen toimialueena on Vantaan kaupunki ympäristöineen. Yhdistys toimii kansalaisjärjestönä ja toiminta on vapaaehtoista sekä harrastepohjaista. Toimintaa järjestetään sekä jäsenistölle että ulkopuolisille lajista kiinnostuneille.

Jäseneksi liittyminen

yhdistyksen tapahtumien yhteydessä tai Suomen Latu, jäsenasiat, jassenpalvelu@suomenlatu.fi, puh. 044 722 6301, tai verkkosivujen www.vantaanlatu.com kautta.

Jäsentietojen muutokset

Latu ja Polku -lehden palvelukortilla, www.vantaalatu.com- sivuston kautta tai jassenpalvelu@suomenlatu.fi, puh. 044 722 6301

Jäsenetuna Suomen Ladun Latu ja Polku -lehti 6 numeroa vuodessa sekä Vantaan Latu ry:n jäsentiedote 2 kertaa vuodessa.

Tapaturmavakuutus yhdistyksen järjestämässä tilaisuuksissa.

Tiedotteet Vantaan Latu -jäsentiedote, www.vantaanlatu.com, www.suomenlatu.fi / vantaanlatu, Bisan maja sekä Kuusijärven ulkoilukeskus sekä sähköpostitiedotteet tulevista tapahtumista.

Bisan Maja

Vantaan Ladulla on Sotungissa maja (Fonecta s. 83 C3), jota yhdistyksen jäsenet voivat vuokrata ulkoilutapahtumiinsa yhdistyksen oman ohjelman ulkopuolella. Tiedustelut puheenjohtajalta.

Hiihtokaudella majaa pidetään auki lumi- ja latutilanteen ollessa suotuisa.

Tarkempaa tietoa kerrotaan nettisivuilla, ilmoitustauluilla sekä sähköpostitiedotteilla.

Majan emännät

Ritva Tahvanainen, puh. 050 369 5090

Ritva Kerman, puh. 0400 5353 445

ritva.kerman@kolumbus.fi

Majan isäntä

Hannu Kerman, 0400 474 445

hannu.kerman@kolumbus.fi

Yhdistyksen tavoitteena on:

- hankkia ja jakaa hiihdon, retkeilyn, vaelluksien ja muun kunto- ja virkistysliikunnan käytännöllistä tietoutta sekä edistää ulkoilukulttuuria, ulkoilun hyviä tapoja ja luonnonsuojelua.
- tehdä hiihdon ja muun luonnossa tapahtuvan liikunnan harjoittamisen edellytyksiä kehittäviä aloitteita, esityksiä, anomuksia ja suunnitelmia sekä osaltaan toteuttaa niitä.

Yhdistys järjestää:

- yleisölle tarkoitettuja latu-, lumikenkäkävely-, polku-, luontopolku-, sauvakävely- pyöräily-, lentopallo- ja luonto-, ym. -retkiä sekä vaelluksia
- järjestää jäsenistölleen mahdollisuudet osallistua alan kursseille sekä valistus- ja koulutustilaisuuksiin kuntoliikunta- ja retkeilytietouden sekä yleisötilaisuuksien järjestelyissä tarvittavien taitojen lisäämiseksi ja kehittämiseksi
- järjestää jäsenistölleen taikka kaikkien latuyhdistysten jäsenille tarkoitettuja koulutus ja valistustilaisuuksia, tempauksia ja vaelluksia
- jäsentapahtumia ja illanviettoja
- yleisötapahtumia ja esittelytempauksia
- keräyksiä, arpajaisia ja myyjäisiä
- pitää toimintansa tukemiseksi tilapäistä kioskikauppaa tapahtumien yhteydessä tai ilmoitettuin aukioloaikoina Bisan majalla.

2. Yhdistyksen vastuulliset toimijat

Vantaan Latu ry:n kevät- ja vuosikokoukseen kutsutaan jäsenet koolle kaksi kertaa vuodessa sääntöjen mukaisesti. Vuosikokouksessa päätetään yleisistä toimintatavoista ja hyväksytään seuraavan vuoden talousarvio ja toimintasuunnitelma. Turvallisuusasiakirja ja yleiset toimintatavat käydään läpi syyskokouksessa, jossa valitaan yhdistykselle hallitus ja puheenjohtaja.

Puheenjohtaja johtaa yhdistyksen käytännön toimintaa ja kutsuu hallituksen koolle sääntöjen edellyttämällä tavalla.

Hallitus vastaa yhdistyksen käytännön toiminnasta, suunnittelee, organisoii ja valvoo toimintaa vuoden aikana. Vantaan Latu ry:n hallituksen jäsenten vastualueet ja yhteystiedot ovat verkkosivuilla www.vantaanlatu.com.

Turvallinen ja laadukas toiminta on imagon ja maineen kannalta tärkeää. Hallitus nimeää joukostaan vuosittain turvallisuusasiamiehen, jonka tehtävänä on hankkia ajankohtaista turvallisuustietoutta, tarkistaa toimintatapoja ja järjestää turvallisuuteen liittyvää koulutusta

yhdistyksen toimijoille. Vuosittain tarkistetaan toimijoiden ja ohjaajien ensiapu- ja ensisammutustaidot sekä lisäkoulutuksen ja/tai päivityksen tarve. Hallitus määrittelee vuosittain toimijoiden ja tapahtumien järjestäjien lisäkoulutustarpeen.

Turvallisuusasiamies pitää tilastoa yhdistyksen toiminnan piirissä sattuneista tapaturmista ja läheltä piti tilanteista.

Yhdistys päättää toimintasuunnitelmassaan tai hallituksen kokouksen pöytäkirjassa tulevat tapahtumat, retket ja koulutukset. Hallitus tekee kuhunkin tapahtumaan työnjaon ja nimeää tapahtumaan vastuuhenkilön.

Jokaisen Vantaan Ladun tapahtuman tai retken vastuuvetäjä/ohjaaja tekee tarvittavat turvallisuuteen liittyvät valmistelu-, suunnittelu- ja organisointitehtävät.

Turvallisuudesta vastaavat tahot ja toiminnot

Yleisesti

- yhdistyksen puheenjohtaja
- yhdistyksen hallitus
 - hallituksen turvallisuusasiamies
 - määritelty turvallisuusasiakirjassa
 - eri tapahtumiin valitaan vastuuhenkilö(t)
 - toiminnot kirjataan toimintasuunnitelmaan ja tarvittaessa hallituksen kokouksen pöytäkirjoihin

Tapahtumakohtaisesti

1. Isolle (100/500 henk.) yleisötapahtumalle nimetään turvallisuuspäällikkö ja tehdään pelastus- ja turvallisuussuunnitelma, joka toimitetaan tapahtumailmoituksen yhteydessä poliisille ja pelastusviranomaisille sekä käydään läpi toimijoiden kesken.
2. Toistuville yleisötapahtumille, retkille, vaelluksille yms. nimetään vastuuvetäjä/ohjaaja, joka tekee turvallisuussuunnitelman. Turvallisuussuunnitelmat käydään läpi ohjaajien kesken ja toimitetaan yhdistyksen turvallisuusasiamiehelle, puheenjohtajalle ja/tai hallitukselle. Turvallisuussuunnitelma tehdään myös pelkästään yhdistyksen jäsenille järjestettävistä tapahtumista.

3. Toimintatavat

Yhdistys haluaa toteuttaa laadukkaita ja turvallisia tapahtumia. Yhtenäisillä ja selkeillä toimintatavoilla varmistetaan toimintojen sujuvuus joka tilanteessa.

3.1. Yleisötapahtumat

Yhdistyksen järjestämissä, yleisillä paikoilla järjestetyistä yleisötapahtumista (yli 100 osallistujaa) tehdään ilmoitus poliisille, tehdään pelastus- ja turvallisuussuunnitelma ja noudatetaan poliisin ja pelastusviranomaisten ohjeita. Ulkoilukeskuksissa tai muissa yksityisillä paikoilla järjestetyissä tapahtumissa toimitaan samoin, mikäli tapahtumaan odotetaan yli 500 osallistujaa ja se vaikuttaa liikennejärjestelyihin tai muita riskitekijöitä oletetaan olevan.

Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmaan oheistetaan liitteenä yhdistyksen turvallisuusasiakirja ja siihen ja/tai siinä esitettyihin toimintatapoihin voidaan tarvittaessa viitata. Yleisötapahtumissa huomioidaan lisäksi ravinto- ja hygieniaoheistus, ilmoitus elintarvikeviranomaisille sekä teostoluvan hankinta, mikäli tapahtumassa soitetaan musiikkia.

[Pelastus- ja turvallisuussuunnitelman sisältö yleisötapahtumiin, liite 2.](#)

3.2. Kuluttajapalvelut

Yhdistyksen järjestämissä, yleisölle vapaista retkistä tai kursseista tai ohjelmopalvelutapahtumista tehdään turvallisuussuunnitelma (liite 3) ja noudatetaan kaupungin terveystarkastajan ohjeita. Pelkästään Yhdistyksen jäsenistölle järjestetyistä tapahtumista tehdään turvallisuussuunnitelma tiedoksi hallitukselle sekä ohjaajille ja niissä noudatetaan yleisiä laatu- ja turvallisuussuosituksia.

Kunkin tapahtuman, retken tai kurssin vastuuvetäjä/ohjaaja vastaa toiminnan suunnittelusta, turvallisuussuunnitelman tekemisestä, valmistelusta ja toimijoiden työnjaosta, riskienhallinnasta ja toimintaohjeiden läpi käymisestä onnettomuus- tai tapaturmatilanteiden varalta. Jokaisessa Vantaan Ladun nimissä toteutetussa tapahtumassa tällainen vastuuhenkilö on nimetty.

3.3. Jäsentapahtumat

Jäsenille suunnatuista retkistä, kursseista tai tapahtumista tehdään turvallisuussuunnitelmat kuten kohdassa 3.2.

3.4 Koulutus ja perehdyttäminen

Yhdistyksen uudet toimijat ja uudet ohjaajat perehdytetään yhdistyksen toimintaan ja turvallisuusasiakirjaan hallituksen jäsenen tai kunkin tapahtuman vastuuhjaajan toimesta. Uusi ohjaaja toimii vähintään kerran ensin apuohjaajana ja hänen kanssaan käydään läpi kyseisen retken turvallisuussuunnittelu.

3.5 Ohjaajien osaaminen

Yhdistyksen tapahtumissa pyritään käyttämään Suomen Ladun tai latuyhdistysten järjestämien perus- tai lisenssikurssin suorittaneita ohjaajia, joilla lisäksi on kunkin tapahtuman luonteen ja olosuhteiden vaatima kokemus ja näyttö osaamisesta. Jokaiselta ohjaajalta edellytetään valmistautumista ja etukäteen perehtymistä tapahtuman olosuhteisiin, maastoon ja asiakkaiden kuntotasoon. Ohjaajat eivät esiinny alkoholin vaikutuksen alaisena tai tupakoi yleisesti asiakkaiden nähden.

Ohjaajien tarvittava määrä pitäisi olla vähintään yksi 10-15 asiakasta kohden. Jos olosuhteiden vaativuus tai retken pituus aiheuttavat erityisiä riskitilanteita, vastuuhjaaja hankkii tarvittavan määrän ohjaajia. Lähimaastoissa valoisalla liikuttaessa riittää vähempi ohjaajien määrä, kun taas vaelluksilla ja liikuntaviikoilla ohjaajia on yksi enintään 10:tä osallistujaa kohti. Erityisryhmien, lasten ja vanhusten kanssa noudatetaan erityistä huolellisuutta ja pyydetään ryhmän ennestään tunteva henkilö mukaan (opettaja, hoitaja yms.)

Kun ohjaajia on useita, heistä yksi on vastuuhjaaja ja kulkee retkellä ryhmän kärjessä. Muut toimivat apuohjaajina ja heille sovitaan selkeät tehtävät. Yksi ohjaaja kulkee aina ryhmän perässä huolehtijana ja peräpään valvojana. Jokaisella ohjaajalla on mukanaan kartta, kompassi, pilli, ensiapulaukku, varavaatetusta, juomista ja välineiden korjaustarvikkeet. Ohjaajien varusteet tarkemmin kohdassa 5.

Ohjaajat käyvät lävitse tapahtuman/retken turvallisuussuunnitelman kokoontumisessa vähintään puoli tuntia ennen tapahtuman alkua. Kerrataan myös tehtävät mahdollisessa onnettomuustilanteessa. Vastuuohjaaja toteaa/kartoittaa ensin tilanteen, varmistaa, ettei tapahdu lisää onnettomuuksia ja jakaa tehtävät. Ensiaputilanteessa tehtäviä voidaan joutua jakamaan myös asiakkaille tai muille osallistujille. Esim. parhaimman ensiaputaidon/kokemuksen omaava keskittyy potilaaseen, yksi rauhoittaa muut osallistujat ja vie heidät sivuun, yksi soittaa apua ja yksi lähtee opastamaan pelastusviranomaisia paikalle.

Yhteenveto toimintatavoista

- nimetään vastuuohjaaja ja apuohjaaja
- ohjaajat kurssin käyneitä
- vähintään 1 ohjaaja/10-15 asiakasta, ja vaativilla vaelluksilla yms., ohjaaja/ enintään 10 asiakasta
- ohjaajalaveri 90-30 min ennen tapahtumaa
- osallistujille etukäteen ohjeet pukeutumisesta
- tehdään turvallisuussuunnitelma
- jätetään suunnitelma, reitti tiedoksi puheenjohtajalle ja tukikohtaan
- tarkistetaan maasto ja olosuhteet
- ohjaajien selkeä työnjako
- varusterepussa ensiapuvälineet, juomaa ja varavaatetusta
- toimitaan osallistujien kuntotason mukaisesti

4. Osallistujat ja ohjeistus

Kuhunkin tapahtumaan määritellään etukäteen suurin mahdollinen osallistujamäärä. Lähiretkille otetaan mukaan korkeintaan 30 osallistujaa, kun taas vaellukselle mukaan mahtuu kymmenen henkilöä/ohjaaja.

Yleensä toiminnot pyritään soveltamaan kaikenkuntoisille ja -ikäisille. Terveysliikunta ei tuota haittaa osallistujille ja tarkoituksena on toteuttaa niin miellyttävä ja innostava tapahtuma, että osallistujat innostuvat lajin säännölliseen harrastamiseen. Mikäli retki/tapahtuma vaatii hyvää kuntoa tai erityisosaamista, siitä ilmoitetaan etukäteen.

Tapahtumiin osallistujat opastetaan selkeästi ja ammattitaitoisesti pukeutumaan sääolosuhteisiin sopivasti ja valitsemaan tarvittavat kuhunkin lajiin parhaiten sopivat välineet.

Ohjaajat esittelevät erikoisvarusteiden, kuten kanoottiin menon, kävelysauvojen ja lumikenkien oikean käytön, muodostelmassa, jossa kaikki kuulevat ja näkevät ohjaajan opastuksen. Ohjaajat kertovat myös omista turvallisuusvarusteistaan osallistujille. Lyhyt retkille- tai tapahtumiin osallistujille annetaan etukäteisohjeet tapahtuman mainoksessa tai suullisesti, sähköpostilla ja/tai puhelimitse. Vaativammille retkille osallistujille lähetetään etukäteisohjeet kirjallisesti vähintään 1-2 viikkoa ennen tapahtumaa.

Etukäteisohjeet lyhyemmille retkille mukaan otettavista varusteista (huomioiden vuodenajan sekä retkilajin)

Esimerkiksi:

- reppu, istuinalusta, aurinkolasit
- vaihtopipo, käsineet ja sukat
- taukopaikan takki, lämmintä/virkistävää juotavaa ja mahdolliset eväät
- tukevat ja jäykät kengät, joissa pitävä pohja (lumikenkäkävelijät)
- säänmukainen vaatetus: villapohjainen alusasu, luonnonmateriaalia välikerros, päällimmäiseksi

tuulta pitävää ja tarpeen mukaan lämmintä (vaeltajille ja melojille kuiva vaatekerta vettä pitävään pussiin).

5. Suorituspaikat

Yhdistys järjestää retkiä eri puolilla Suomea sellaisissa kohteissa, jotka kokeneet oppaat/ohjaajat ovat turvallisiksi todenneet ja etukäteen vähintään tiedustellen tarkastaneet ko. alueen olosuhteet, maaston ja sen mahdolliset muutokset. Myös osallistujien kunto ja kokemustaso huomioidaan. Pyritään aina suunnittelemaan vähintään kaksi vaihtoehtoista reittiä, jos sääolosuhteet muuttuvat tai osanottajien kunto osoittautuu heikoksi. Suositellaan ympyräreittiä, josta voidaan tarvittaessa oikaista lyhyempää reittiä lähtöpaikkaan.

Suorituspaikoilta hankitaan vähintään peruskartta. Myös matkapuhelimen kuuluvuusalueet selvitetään ennakolta.

Osallistujille kerrotaan etukäteen joko mainoksessa, sähköpostilla tai suullisesti, millaista kuntotaso retki/tapahtuma vaatii sekä kerrotaan reittiluokituksen reitin vaikeusaste.

Reitin valinnassa ja pituudessa pyritään käyttämään alla olevan ohjeellisen taulukon mukaista mitoitusta:

Kävely/sauvakävelyretkien suositeltavat maksimipituudet:

- 1,0 tuntia n.4 km
- 1,5-2 tuntia n. 10 km
- puolipäivä n. 12-15 km
- kokopäivä n. 15-20 km

Vaelluksien pituudet maasto-olosuhteiden mukaan:

- 1,0 tuntia n.2-4 km
- 1,5-2 tuntia n. 10 km
- puolipäivä n. 8 km
- kokopäivä n. 12-20 km

Lumikenkäretkien suositeltavat maksimipituudet:

- 2,5 tuntia n. 3 km
- puolipäivä n. 5-6 km
- kokopäivä n. 8-10 km

Pyöräretkien suositeltavat maksimipituudet:

- 2-3 tuntia n. 40 km
- puolipäivä n. 60 km
- kokopäivä n. 80-100 km

Melontaretkien suositeltavat maksimipituudet kokeneille melojille

- 2 tuntia n. 10-15 km
- kokopäivä n. 20-25 km

Ulkoilureittien luokitus- ja kuvausmerkintä

Helppo ●

Tasaisessa maastossa tapahtuva lyhytkestoinen suoritus

- Korkeuseroja vähän. Ohjeellinen keskimääräinen korkeusero enintään 50 m/km. Ohjeellinen maksimikaltevuus (pituuskaltevuus) enintään 15 % (8,5°).
Sivuttaiskaltevuus enintään 3–5 % (vedenpoiston edellyttämä kaltevuus väh. 2 %).

Keskivaativa ■

Vaihtelevassa maastossa tapahtuva suoritus

- Korkeuseroja jonkin verran. Ohjeellinen keskimääräinen korkeusero korkeintaan 120 m/km. Ohjeellinen maksimikaltevuus enintään 30 % (16,7°).

Erittäin vaativa ▲

Erittäin vaihtelevissa maasto-olosuhteissa tapahtuva pitkäkestoinen suoritus

- Reitillä on jyrkkiä tai vaikeakulkuisia osia.

5.1 Rakennukset, reitit yms.

Toiminta yleisissä rakennuksissa

Useimmiten kouluissa, nuorisotaloissa, urheiluhalleissa yms. ei ole iltaisin omaa henkilökuntaa paikalla. Kun yhdistys varaa ko. tilan omaan käyttötarkoitukseensa, pitää avainta vastaanottaessa saada tai pyytää turvallisuusohjeita. Samalla kannattaa pyytää kopiot rakennuksen Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmasta. Pitää myös kysyä, missä on ko. tilan ilmastoinnin hätäkatkaisija ja mistä veden saa suljettua. Sähkön pääkatkaisijan sijaintikin kannattaa myös selvittää.

Ryhmän vetäjän tulisi tietää, miten puhelinverkosta pääsee soittamaan hätänumeroon tai mukana on oltava toimiva matkapuhelin.

Tilassa pitäisi olla vähintään kaksi toisistaan riippumatonta poistumistietä. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tilasta ulos on kaksi kulkureittiä, jotka eivät johda esimerkiksi samaan käytävään. Näin ei kaikissa vanhemmissa rakennuksissa ole.

Kaikista poistumistie-ovista pitää päästä ulos ilman avainta. Samalla tarkistetaan, että poistumistievalot palavat, jolloin tilasta on ulos opastus myös sähköjen katkettua.

On hyvä myös katsoa kaikki tilan sammuttimien sijoituspaikat, jotta ne varmasti löytyvät onnettomuustilanteessa. Sammuttimet voivat olla käyttäjille tuntematonta mallia, joten etikettiin ja toimintatapaan tutustuminen on syytä myös ennakolta tehdä.

Kutsuttaessa ihmisiä tilaisuuteen kerrotaan heille myös, mihin he jättävät autonsa. Rakennuksen luokse pitää aina olla pelastusajoneuvoille vapaa kulkuyhteys, eikä portti saa olla lukittu. Selvitetään myös pelastus- ja turvallisuussuunnitelmasta, etteivät pysäköidyt autot haittaa mahdollisen nostolavayksikön toimintaa.

Toiminnoista kannattaa tehdä muistilista, jossa on huomioitu esim. murtohälyttimet, kulunvalvonta laitteet, yms. turvallisuuteen liittyvät asiat.

Mikäli rakennuksen turvallisuuskulttuuri näyttää olevat pahasti retuperällä, kannattaa valita toimintapaikaksi joku muu tila ja ilmoittaa asiasta alueen palotarkastajalle.

5.2 Paloturvallisuus

Mikäli retkillä/tapahtumissa pidetään taukoa nuotiolla, noudatetaan erityistä varovaisuutta, sillä ulkoiluvaatteet syttyvät helposti palamaan. Vastuuohjaaja tarkistaa nuotion rakenteen ja pohjan ja järjestää ihmiset rauhallisesti nuotion ääreen, riittävän etäälle kipinöistä. Vastuuohjaaja asettaa saataville sammutuspeitteen tai varmistaa pääsyn veteen tai lumihankeen siltä varalta, että kipinä tarttuu vaatteeseen. Mikäli retkillä käytetään kynttilöitä, varmistetaan niiden sijoitus palamattomalle alustalle, eikä mitään palavia materiaaleja saa olla- tai joutua niiden lähelle.

Mikäli kursseilla/retkillä/tapahtumissa kokoonnutaan rakennuksissa, tarkistaa vastuuohjaaja rakennuksen Pelastus- ja turvallisuussuunnitelman, poistumisreitit kokoontumistilasta ja palovaroittimien toimivuuden sekä sammuttimien sijoituspaikat. Mikäli retkellä yövytään rakennuksessa, tarkistetaan rakennuksen Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmasta, onko rakennuksen käyttötarkoituksessa mainittu yöpymiskäyttö. Mikäli niin ei ole, kutsutaan paikkakunnan palotarkastaja etukäteen paikalle tarkistamaan, voiko tilaa käyttää ja millä ehdolla yöpymiseen. Tapahtuman järjestäjän edustajan on oltava paikalla, kun yövytään.

5.3 Väestönsuojelu

Tapahtuman Pelastus- ja turvallisuussuunnitelmassa todetaan väestönsuojelutilanteeseen johtavien tilanteiden riskit. Tapahtuman osallistujat ja yleisö on pystyttävä evakuoimaan ja osoittamaan osallistujille riittävät suojautumistilat. Tyypillisimpiä evakuoimiseen johtavia tilanteita syntyy tulipaloissa, pommi- tai väkivaltauhkatilanteissa, ympäristökatastrofeissa yms. Tapahtuma saattaa tuottaa kuormitushuippuja jo olemassa oleville rakenteille, mm. vesi-, sähkö-, lämmitys- ja ilmastointijärjestelmille, joten eri olosuhteiden varalta on suunniteltava etukäteen toimintatapoja. Esimerkiksi; miten juhlavaatetuksessa oleva yleisö evakuoidaan rakennuksesta hankalissakin olosuhteissa tai säässä.

5.4 Suorituspaikkojen valintaohjeet

Toiminta urheilukentillä

Jos yhdistyksellä on tapahtuma paikkakunnan urheilukentällä tms., kentän olosuhteista ja varusteista vastaa useimmiten kaupungin liikuntatoimi, johon ollaan yhteydessä, mikäli havaitaan epäkohtia. Yhdistys on kuitenkin vastuussa olosuhteiden tarkistamisesta ja muista järjestelyihin vaikuttavista seikoista. Tapahtuman vetäjien pitää olla riittävän ajoissa paikalla ja tarkistaa kentän olosuhteet. Vastuuvetäjä selvittää, miten kentän saniteetti- yms. tilat ovat käytössä. Selvitetään myös, miten pelastusajoneuvo pääsee kentälle; ovatko portit lukossa ja mikä on tapahtumapaikan osoite. Vastuuvetäjällä on aina mukanaan vähintään ensiapulaukku ja ladattu kännykkä.

Edellä mainittu asiat kootaan turvallisuussuunnitelmaksi, joka on hyvä antaa tiedoksi kaikille ko. tapahtuman toimijoille.

Toiminta maastossa

Yhdistyksen toimiessa maastossa ja luonnossa kirjataan ylös etukäteisjärjestelyjen tavat; suunnitellaan reitti tai retki osallistujien kunnan mukaisesti, tarkistetaan reitti etukäteen sekä huomioidaan sään muutokset. Ohjaajat osaavat liikkua ko. alueella ja reitti jätetään myös jonkun muun tietoon. Ohjaajilta edellytetään tarvittavia suunnistus-, kartanluku- ja ensiaputaitoja. Etukäteen selvitetään kännykän kuuluvuus tapahtumareitillä ja se, miten kauan avunsaaminen reitin eri kolkkiin kestäisi. Varaudutaan ensiapuvälineillä ja mahdollisesti moottorikelkalla, paareilla tai pelastuslakanalla, jos ambulanssi ei pääse tai löydä reitin joka kolmikkaan.

Jos maastotoiminta sisältää tulen tekemistä, huolehditaan tarvittavista luvista, eikä sytytetä avotulta metsäpalovaroituksen aikaan. Tulipaikat tarkistetaan ja huomioidaan tuulen vaikutus sekä ihmisten sijoittelu turvallisesti riittävän etäälle kipinöistä. Ulkoiluvaatteet palavat yllättävän nopeasti, joten harjoitellaan ensisammutusta. Varaudutaan sammutuspeitteellä ja vesiämpärillä. Jos yövytään teltoissa, joita lämmitetään kamiinalla tai muulla välineellä, joka voi aiheuttaa tulipalon vaaraa, tarvitaan koko yöksi kipinävahti.

Yhdistyksen matkat

Jos yhdistys kokoaa porukkaa ns. kimppakyyteihin, sovitaan niihin liittyvät järjestelyt yhteisesti. Kuljettajiksi valitaan levänneitä ja kokeneita ajajia. Kuljetusautoina suositaan uudehkoja tai hyvässä kunnossa olevia autoja. Varataan riittävästi aikaa matkaan, huomioidaan sään ja kelin muutokset sekä noudatetaan liikennesääntöjä erityisen huolellisesti. Pidetään matkan varrella taukoja, jotta kuljettaja ja matkustajat pääsee verryttelemään. Ei häiritä kuljettajaa ajon aikana. Erittäin pitkillä (esim. Lapin matkat) bussimatkoilla pitäisi käyttää kahden kuljettajan järjestelmää, jolloin kuljettajat lepäävät ja ajavat vuorotellen.

Matkoille ei kannata ottaa mukaan muita kuin yhdistyksen jäseniä. Muuten joudutaan miettimään, koskeeko matkaa valmismatkalaki ja asia monimutkaistuu.

6. Välineistö ja sen huolto

Vantaan Ladun välineistön käytöstä, huollosta ja käyttöohjeista sekä vuokrauksesta vastaa kukin vastuuhenkilö omalla toiminta-alueellaan. Välineet huolletaan perusteellisesti kauden alkaessa ja loppuessa. Välinehenkilö pitää kirjaa tästä tarkastuksesta. Välineet tarkistetaan myös aina ennen niiden vuokraamista tai tapahtuman alkua. Välineiden käyttöohjeet ja vuokrausehdot annetaan kirjallisesti välineitä haettaessa ja vuokraajalta otetaan kuittaus asian varmistamiseksi. Välineistä ja varusteista laaditaan varusteluettelo, jota täydennetään sen muuttuessa.

Jokaisella retken/tapahtuman/kurssin ohjaajalla on mukanaan seuraava varustus:

- varavälineitä eri lajeissa (lumikenkä, aisankorjausvälineet, paikkaustarvikkeet)
- varakäsineitä ja -sukkia
- taukotakki
- muovipusseja
- ensiapulaukku
- avaruushuopa/pelastuslakana
- kartta ja kompassi, pilli
- puhelin (säilytys kehon lämmössä, huomioi, että akku hyytyy kylmässä)
- puukko
- tulentekovälineet
- ilmastointiteippi ja nippusiteitä
- kenttälapio
- mikäli retki suuntautuu lumivyöryherkälle alueelle, mukana on lisäksi piippari, sondi
- paperia ja kynä, otsalamppu
- juomaa
- välipalaa

7. Toimintaohjeet onnettomuus- ja vahinkotilanteissa

- arvioidaan tilanne
- aloitetaan ensiapu ja estetään uusien onnettomuuksien sattuminen
- hälytetään tai noudetaan apua

- varmistetaan onnettomuuspaikan tarkka sijainti
- järjestetään pelastusajoneuvojen ja viranomaisten opastus onnettomuuspaikalle
- merkitään muistiin tapaturman uhrin ja mahdollisten silminnäkijöiden yhteystiedot

Vakava tapaturma tai sairaskohtaus

Välttämätön vähimmäistoiminta

- mikäli mahdollista, hanki (huuda) paikalle ensiaputaitoinen henkilö
- tutki hengittääkö potilas ja sykkiikö hänen sydämensä.
- tee hätäilmoitus lähimmällä puhelimella, numero 112
- kerro, mitä on tapahtunut
- älä sulje puhelinta ennen kuin olet saanut luvan
- huolehdi ensiavusta tai tee työnjako muiden paikalla olijoiden kanssa
- tiedota tilanteen muutoksista kaikille auttamistapahtuman osapuolille

Toiminta tulipalon sattuessa

- rakennuksen tyhjentäminen ja ensisijaisesti ihmisten pelastaminen
- palokunnan hälyttäminen ja alkusammutus
- palokunnan opastaminen

8. Toiminta tapaturman tai onnettomuuden jälkeen

Mikäli tapahtumassa tai retkellä sattuu vakava onnettomuus tai tapaturma, kirjataan ylös potilaan henkilötiedot ja kerätään yhteystiedot myös silminnäkijöiltä. Ensihoidon jälkeen ilmoitetaan asiasta yhdistyksen puheenjohtajalle, tai jos häntä ei saada kiinni, jollekin hallituksen jäsenelle. Onnettomuudesta tehdään tapaturmailmoitus ja toimitetaan se yhdistyksen turvallisuusasiamiehelle, joka huolehtii, että onnettomuus tulee tilastoiduksi. Kriisiviestinnän etenemisestä ja mahdollisesta tiedottamisen tarpeesta viranomaisille tai tiedotusvälineille huolehtii ensisijaisesti yhdistyksen puheenjohtaja.

[Tapaturma- / läheltä piti ilmoitus, liite 5.](#)

Riskien arviointi ja turvallisuuden suunnittelu

Vastuuohjaaja tai tapahtuman vetäjä pohtii yhdessä tapahtuman muiden toimijoiden kanssa, mitkä ovat todennäköisiä vaaranpaikkoja tai ennakoituja riskitilanteita. Mietitään yhdessä, mitä voi tapahtua. Nämä kootaan listaksi ja seuraavaksi mietitään, miten toimien vaaratilanteet vältetään ja ennaltaehkäistään. Fyysisten vaarojen lisäksi huomioidaan myös psyykkiset vaarat ja turvallisuudentunteen rajat. Talvi ja kylmä sekä sadesää voivat sinällään jo luoda uhkaavia tilanteita monille liikkumaan tottumattomille. Tyypillisen vaellus-, lumikenkä-, sauvakävely-, pyörä- ja melontaretken riskianalyysit (liite 4).

9. Ravinto- ja hygieniaohjeisto:

Terveysturvallisuuslaki (37 §) velvoittaa tekemään ilmoituksen elintarvikkeiden tilapäisestä myynnistä yleisötilaisuudessa kunnan ympäristö tai terveysturvaviranomaisille 30 vuorokautta ennen tilaisuuden alkua. Ulkona tapahtuvaan elintarvikkeiden myyntiä säätelee Sosiaali- ja terveysturvaministeriön päätös 54/ 02/ 95, jonka mukaan suurella yleisötilaisuudella tarkoitetaan tilaisuutta, johon ennakoituaan osallistuvan yhtä aikaa yli 500 henkeä.

Ilmoituksessa esitetään arvio siitä, kuinka moni osallistuu tapahtumaan yhtä aikaa ja millainen toiminta- ja elintarvikkeevalikoima on kyseessä. Selvitettävä on myös omavalvontaohjelma, varasto- ja huoltotilat, talousveden saanti, käymälät ja jätehuolto. Elintarvikkeet on suojattava mikrobeilta, vahinkoeläimiltä, kosteudelta, lämmöltä, valolta ja muilta haitallisilta vaikutuksilta. Jos myyntialue on hiekkainen, on alusta suojattava pölyltä kastelemalla, tai mekaanisilla suojilla tai peitteillä. Elintarvikkeiden valmistukseen sekä käsien, pintojen ja välineiden pesuun on käytettävä puhdasta valvottua talousvettä.

Usein tapahtumissa käytetään kaasugrillejä, joilla grillataan mm. makkaraa. Kuumennuslaitteet; grillit tai pannut yms. on sijoitettava katokseen, myyntipisteen sisäpuolelle, ei kulkukäytävälle. Grillin eteen tarvittaessa sijoitetaan asennettava suojaseinä (plexi, pelti tms.), joka antaa suojaa pisaroilta, pölyltä, pölyltä. Grillaajan olisi käytettävä hygieenisia suojakäsineitä tai hänellä tulisi olla käsienpesupaikka vieressä. Käytetään puhtaita työkaluja. Mausteiden annostelun pitää myös tapahtua hygieenisesti.

Jätehuolto

Yleisötapahtuman järjestäjä on velvollinen huolehtimaan myös tapahtuman jätehuollosta. Jätehuoltolain mukaan on ensisijaisesti tärkeää estää jätteen synty, toiseksi jäte täytyy hyödyntää raaka-aineena ja kolmanneksi toimittaa kaatopaikalle

Tapahtumapaikalla kiinteästi olevien jäteastioiden lisäksi on laskettava tarvittavien lisäastioiden määrä ja sijoittelu. Keskimäärin jätettä syntyy yhdessä tapahtumassa 50-100 g/ kävijä. Jäteastioita (240 l) on oltava esimerkiksi 1000 hengen tapahtumaan, kartongille 2 kpl ja sekajätteelle 3 kpl.

Huomioitava on myös jäteastioiden paloturvallisuus. Tupakantumppi sytyttää jäteastian helposti palamaan. Jäteastiat pyritään sijoittamaan irti rakennuksen seinistä.

10. Toimijoiden ohjeistus ja päivitys

Yhdistys järjestää Turvallisuusasiakirjan tiedotustilaisuuden hallituksen jäsenille, oppaille ja ohjaajille, vapaaehtoisille ym. Tilaisuuden yhteydessä käydään Turvallisuusasiakirja ja siihen liittyvät toiminnot ja ohjeet läpi. Tarkoituksena on perehdyttää keskeiset toimijat Turvallisuusasiakirjaan ja luoda valmiudet ottaa asiakirjan edellyttämät toiminnot käyttöön.

11. Vakuutukset

Vantaan Latu ry:n toiminta on Suomen Ladun Latuyhdistysten tapaturmavakuutuksen Pohjola nro 06-8683237/9 piirissä. Jos yhdistys järjestää yhteistyössä toisen toimijan kanssa yleisötapahtuman, otetaan tapahtumaan erilliset tapaturmavakuutustarrat, jotka tilataan Suomen Ladun toimistosta. Erillinen tapahtuman järjestäjän vastuuvakuutus otetaan tällöin myös, sen hinta määräytyy arvioitujen osallistujien määrän mukaan.

Mikäli retkellä tapahtuu jotakin, otetaan tiedot asiakkaan henkilöllisyydestä ja lähetetään hänelle vakuutuskaavakkeet kotiin, mikäli hänen oma henkilökohtainen tapaturmavakuutuksensa ei jo

korvaa tapahtunutta. Ensihoidon kulut maksaa ensin asiakas itse ja hakee myöhemmin ne takaisin vakuutusyhtiöltä.

12. Liitteet

1. Toimijat
2. Pelastus- ja turvallisuussuunnitelman sisältö yleisötapahtumiin
3. Turvallisuussuunnitelma
4. Riskianalyysi
5. Tapaturma- / läheltä piti ilmoitus
6. Yleinen turvallisuussuunnitelman mallilomake
7. Yleistä:
 - Kuluttajaviraston ohjeet ohjelmapalveluiden turvallisuuden edistämiseksi
 - yhteistyötahoja.